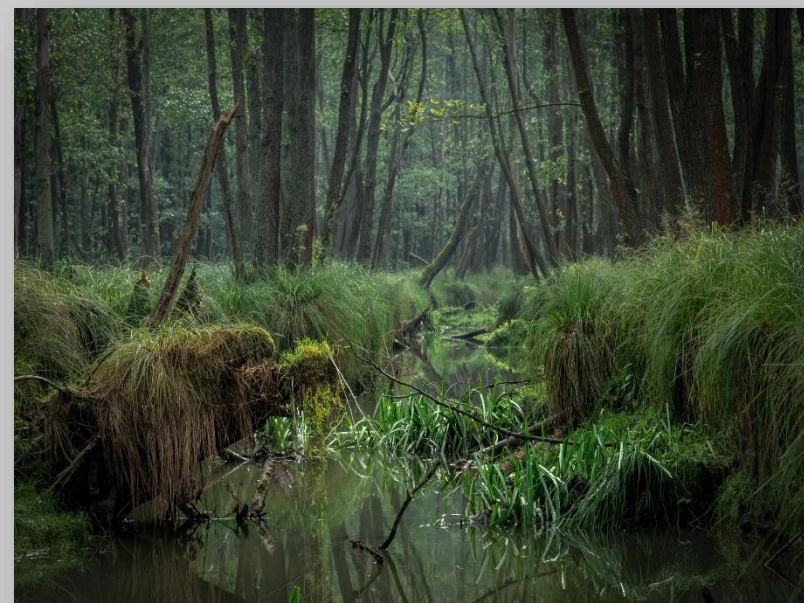

Informacja z monitoringu przyrodniczego i nadzoru nad działaniami ograniczającymi skutki ekologiczne w ekosystemach rzek Biała i Sztoła po zaprzestaniu odprowadzania wód z odwadniania kopalni „Olkusz-Pomorzany” prowadzonych na zlecenie ZGH „Bolesław” S.A.

Andrzej Czylok, Andrzej Tyc

Fot. M. Stobierski

**DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE SKUTKI
EKOLOGICZNE W EKOSYSTEMACH RZEK W ZLEWNI
BIAŁEJ PRZEMSZY PODJĘTE PRZED ZAKOŃCZENIEM
ODWADNIANIA KOPALNI „OLKUSZ-POMORZANY”**

- opracowania przyrodnicze dotyczące oceny wpływu zakończenia odwadniania kopalni „Olkusz-Pomorzany” na ekosystemy rzek Biała i Sztoła w zlewni Białej Przemszy (2013, 2021);
- przygotowanie założeń działań związanych z zabezpieczeniem gatunków fauny (ryb, płazów i bobrów) i flory przed negatywnymi skutkami zakończenia zrzutu wód, w tym odpowiednia dokumentacja i przygotowanie wniosków do instytucji nadzorujących;
- odłowienie ryb z kryta Sztoły wykonane przez wykwalifikowaną kadrę Polskiego Związku Wędkarskiego na podstawie decyzji Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie i Katowicach i pod nadzorem przyrodniczym; ryby zostały przeniesione do górnego odcinka Białej Przemszy;
- zabezpieczenie populacji bobrów w dolinach rzecznych by przetrwały okres zimowy kiedy miało nastąpić zakończenie zrzutu wód do rzek Białej i Sztoły;

Fot. A. Tyc

**DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE SKUTKI
EKOLOGICZNE W EKOSYSTEMACH RZEK W ZLEWNI
BIAŁEJ PRZEMSZY PROWADZONE PO ZAKOŃCZENIU
ODWADNIANIA KOPALNI „OLKUSZ-POMORZANY”**

- stały monitoring przyrodniczy dolin rzecznych Białej i Sztoły
- nadzór przyrodniczy nad działaniami podejmowanymi lub wspieranymi przez ZGH „Bolesław” S.A. w dolinach rzecznych;

Sprawozdania z nadzoru i monitoringu przyrodniczego są dostępne na:

<https://zghboleslaw.pl/pl/aktualnosci/likwidacja-kopalni/sprawozdania-z-monitoringu-przyrodniczego>

Fot. A. Tyc

Fot. A. Tyc

Przez ostatnie kilkadziesiąt lat rzeki Biała (z lewej) i Sztoła (z prawej) miały nienaturalnie wysokie przepływy, wielokrotnie przekraczające przepływy powodziowe w warunkach naturalnych, prowadziły wody o podwyższonej termicie oraz zmętnione zawiesiną ilastą z minerałami zawierającymi metale ciężkie. Takie, obciążone termicznie i chemicznie rzeki zasilały Białą Przemszę.

Wody w rzekach opadły ...

Fot. A. Tyc

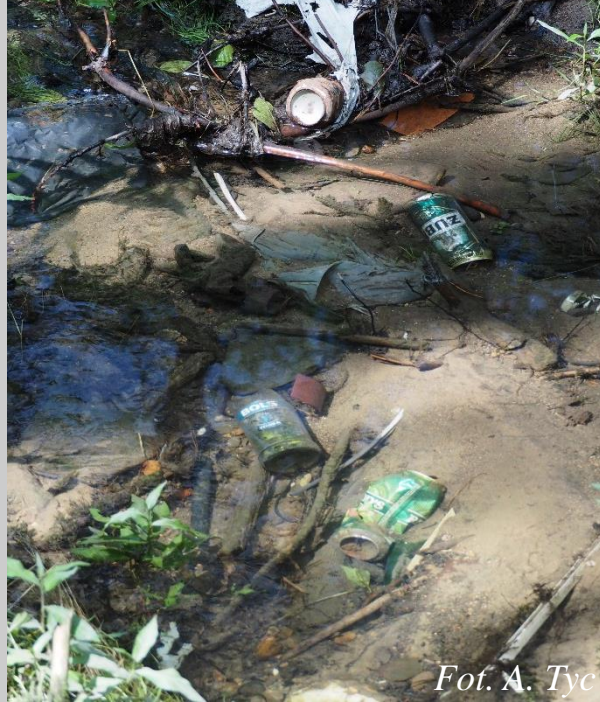
Fot. A. Tyc

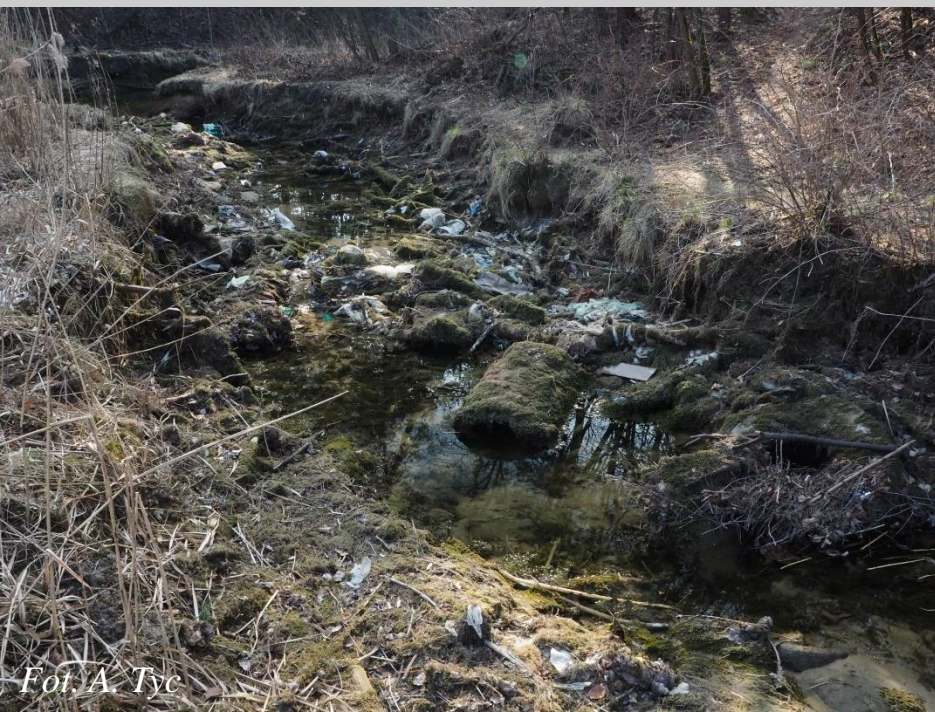
Fot. A. Tyc

Fot. archiwum ZGH „Bolesław” S.A.

Fot. A. Tyc

Fot. A. Tyc

Wody w rzekach opadły ...

Silnie zaśmiecone odcinki rzeki Sztoły na terenie Bukowna oraz Białej na terenie Bolesławia zostały oczyszczone z inicjatywy i przy wsparciu ZGH „Bolesław” S.A.

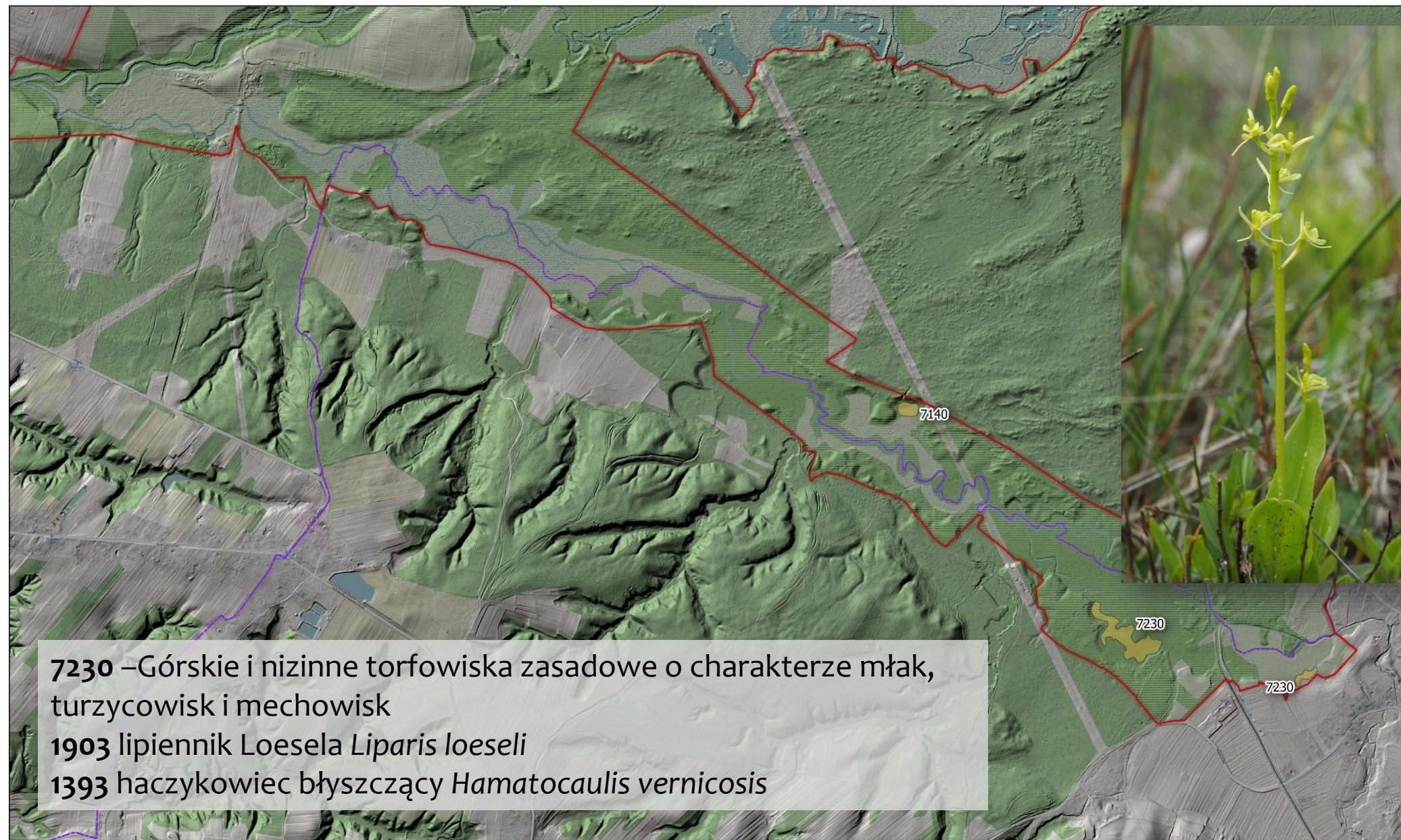

Fot. A. Czylok

Monitoring funkcjonowania zwierząt w ekosystemach dolin rzecznych w nowych warunkach hydrologicznych

7230 –Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak,
 turzycowisk i mechowisk
 1903 lipiennik Loesela *Liparis loeseli*
 1393 haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosis*

Fot. A. Tyc

Obszar Natura 2000
 PLH240038
 „Dolina Białej
 Przemszy”

- PLH240038 "Dolina Białej Przemszy"
- siedliska Natura 2000
- granica województw

Opracowanie mapy w układzie współrzędnych PUVG 1992 na podstawie danych przestrzennych GUGiK (<https://mapy.geoportal.gov.pl/>) – numeryczny model terenu, OpenStreetMap (<https://www.openstreetmap.org/>) – pokrycie terenu. Dane dotyczące przepływów w rzece na podstawie opracowania "Ocena wpływu zaprzestania odprowadzania wód z odwadniania kopalni 'Olkusz-Pomorzany' należącej do ZGH Bolesław S.A. na ekosystem rzeeki Boiała i Sztoła oraz ewentualnych działań w przypadku wskazań istotnych zagrożeń dla tych ekosystemów", Olkusz 2021

Fot. A. Tyc

Fot. A. Tyc

Jednym z założeń przyjętych dla zachowania walorów przyrodniczych i regeneracji ekosystemu doliny rzeki Biała po zakończeniu odprowadzania do niej wód kolonizacyjnych było podjęcie działań wspierających bobry. To one, jako tzw. **gatunek zwornikowy (kluczowy)** są w stanie kształtować środowisko doliny i organizować przestrzeń do życia innych elementów całego ekosystemu – m.in. płazów, ryb, ptaków i roślin.

Fot. M. Stobierski

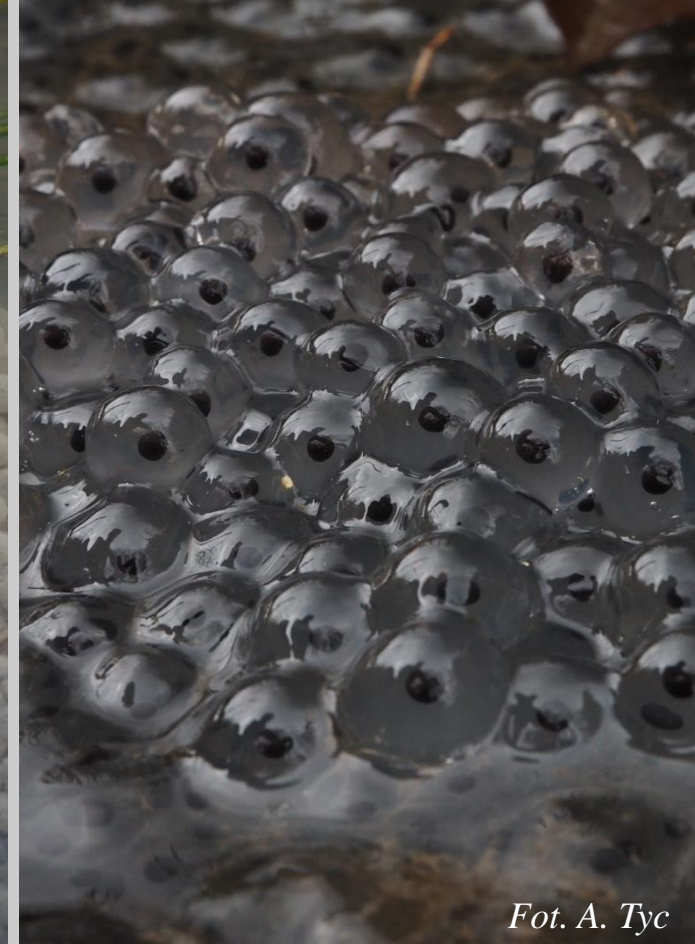
Ekosystem doliny rzeki Biała przystosowuje się do nowych warunków hydrologicznych po zaprzestaniu odprowadzania wód kopalnianych. Dzięki naturalnym dopływom oraz obecności bobrów dolina jest stosunkowo dobrze uwilgotniona.

Fot. A. Tyc

Fot. A. Czylok

Fot. A. Tyc

Rozlewiska ukształtowane przez bobry na terasie Białej są miejscem rozrodu płazów, głównie żaby trawnej i traszki zwyczajnej. Bytowanie i rozród płazów – żab, ropuch i traszek jest po zaprzestaniu zrzutu wód kopalnianych możliwy również w samej rzece.

Fot. A. Tyc

Fot. A. Tyc

Płaty roślinności wodnej w korycie Białej, w tym głównie rdestnicy pływającej i jeżogłówki gałęzistej są ważnym elementem ograniczenia ilości biogenów w wodach Białej i Białej Przemszy.

Fot. A. Tyc

Fot. A. Tyc

Dąbrówka, mimo wybitnie antropogenicznego charakteru, dzięki świadomemu pozostawieniu w niej osadów dennych po zaprzestaniu zrzutu wód z kopalni „Olkusz-Pomorzany”, jak również dzięki tolerowaniu i protegowaniu działalności bobrów zaczyna spełniać funkcję cieku przypominającego naturalne koryta rzeczne, w których zachodzą procesy samooczyszczania wód.

Biała Przemsza

Fot. A. Tyc

Nowe ekosystemy wodne – nowe wyzwania